

„Mindenkit jellemez, hogy milyen szerepeket vállal fel. Sőt hajlok arra a feltételezésre, hogy legvalószínűbb lényünkre csak szerepeinkből következtethetünk. Börtönverseim például, noha csaknem mindig jobb – vagyis keményebb, megalkuvásmentesebb, a szenvedőkkel szolidárisabb – embert mutatnak, mint amilyen valójában voltam, mégis olyan embereszményt fogalmaztak meg, amelyhez akkor, sőt jóval kisebb eséllyel, még ma is idomulni szeretnék. Ez az embereszmény az 1956-os forradalom sok más szereplőjét is lelkesítette, felelevenítése ezért éppen ma, időszerűtlenségének csúcspontján, pikáns és vonzó feladat.”

Képzelt ajánlat

Ha valami jótékony isten
vállamra helyezné kezét
s „Fiam” – szólna –,
„megrövidítem
rabságod nyúlós idejét,
modern, hímnemű Csipkerózsza,
átalhatod ha akarod,
kényelmesen mint egy halott,
amíg nem üt a boldog óra.

Nem kell az épphogy kidckázott
étel s élet gyalázatát,
ötgrammnyi zsiradékba mártott
reményt falnod éveken át,
amíg szemedből a meszelt fal
kiszippantja a sugarat,
és befagy hullámozó agyad,
vagyad pedig felfal! vagy elhal.

Állomból keltelek öröme,
aztán megdörgölöd szemed,
gondosan nem nézel tükörbe,
a civilruhát felveszed,
az állományon kacsasültet
rendelsz, míg a vonatra vársz,
ott angolvécét is találsz,
s köréd sereglenek a szüzek. . .”

Ha így sugározna egy isten
ajkáról a szíves beszéd,
én, aki benne sose hittem,
megcsókolnám mindkét kezét.
„Köszönöm, Uram” –
válaszolnám –,
„hogy átcsalogatnál a kín
beszögezett ablakain,
s megóvnád szellemem s a formám.

Köszönöm, hogy előlegeznéd
örök nemlét búvóhelyét,
de inkább gyötörjön az emlék,
havonta harminc lövedék!
Aludni akkor is ráérek,
ha megalvadt bennem a vér,
Uram, az ember itt is él,
jó vagy hozzám, de inkább élek!

Vagdossa inkább száz cafatra
az idő idegeimet,
részlet-halálod nyihet adna,
de nem enyhülést keresek,
az élet mérgét cseppről cseppre
megszokhatja szerveztem” –
s Ő nem vitatkozna velem,
szánakozva nézne szemembe.

Márianosztra, 1957

Ó fiatal nők

Ó fiatal nők, szépek, kegyesek,
akiket hajdan hasztalan kívántam,
bár érdeklődtetek talán irántam,
kínjaimon most ne nevessetek!
Mindegy, mi volt: hűség, mulyaság,
vagy félreértés, ami elszalasztott,
hagyjátok e hajszát és a harcot,
hagyjátok el ezt az éjszakát!

Halvaszült áhítózások hona,
kísértetként hazajáró testek,
ringyói részeg képzeletemnek,
örökös szűzek, Mindig és Soha!
Aljas bírám cinkosai, ti,
ösztöneimet vallató pribécek,
kik szorult helyzetemmel visszaéltek,
s nem álltok épp itt rámrontani!

Múltamnak, e nővé birodalomnak
minden zugában rátok lelek,
egymásra vetülő emléketek
személytelen nőstény-képbe olvad,
majd mint a vásznon szanaszét libegtek
arcok, tagok, cikázó mosolyok száz
változatában – immár játsszatok más
tizenhat éven felülieknek!

Büntelenségek bűnéért lakolva
megnyílt előttem minden titkotok
mélyebben, mint azt bármiféle csók
fortélyos kulcsa megnyitotta volna.
Hadd adjam rátok újra ruhátok,
amelyet meg sem oldtam rajtatok,
és oldozzatok fel és hagyjatok
aludni végre, édes bosszúállók!

Márianosztra, 1957

Az új Hegel

Az új Hegel én lehetnék,
Az új Hegel nem vagyok,
nem hibádzik ész, tehetség,
csak a világállapot.

Sajog a Létben a Kellés,
Tagadásnak nincs helye
e Levésben, ahol elvész
a folyamat lényege.

Ha az Általános így tett,
én, az Egyes hogy tegyek?
Mindkettőnkön úgy segíték,
hogya Különös leszek.
Ne bámulj te Világszellem,
egyesülsz még énvelem,
ám, hogy önmagára leljen,
tárgyiasul szellemem.

Ma a Hegel-helyettség
nem adekvát állapot,
hát miniszter-helyettesként
igenlem az államot.

Szobjektum az objektummal,
vele összeolvadok –
ne tükrözd ezt vissza gúnnyal,
mert az állam én vagyok.

Elnézlek

Elnézlek nyamvad, sárga gyom,
mint valami tüdőbeteg
izzadod ki életedet
a hepehupás udvaron.

Rozsdás drótkerítés alatt,
a por szárnyai között
virág-tüdőd sárgát köhög,
talán hogy sajnáltsd magad.

Rokonod, az akácvirág
falon túl nyújtózik fehérén,
kit érdekelsz, kopott szemérem,
mocsokbaragadt csúnység?

Sóhajodat nem hallja fül,
itt minden szem kifele kémlel,
egyetlenegy rab a kivétel,
ő is csak azért, mert hülyül.

Gyűjtő, 1960

Trepnik sajátságos piszka

Trepnik sajátságos piszka
szavak és szidalmak mocska
zacc és légy vízzel hígítva
rozsdás vasrácsos poloska

tányérsapkák alatt szürke
pacniszerű olajfoltok
lábvíz-szemek közt lecsüngve
vécépiszkafa-dorongok

pofájukban nyögve rágott
mócsingforma alapelvek
rámöklendik a világot
éjjel és nappal nevelnek.

Gyűjtő, 1960